

Prædiken til Nytårsdag

Luk. 2, 21

”Vi *længes* mere, end vi tror”. Længslen er en dyb grundstemning i mennesket, fordi det har abstraktionsevne og fantasi. Vi kan forestille os, at vi befandt os på et andet sted eller i en anden tid.

Når længslen er efter en anden, bærer den også vidnesbyrd om, at vi grundlæggende er socialt indrettede. Længslen er en drivfjeder bag mange kreative udkast og meget eksistentielt vovemod. Heri er kærlighed det største.

Længslen kan også *fængsle*. Så meget endda, at mennesket ikke kan rukke sig ud af stedet. Den kan underbinde en persons energi. Så rimer længsel på fængsel.

Længsel er ikke kun udlængsel men også hjemlængsel. Ja, faktisk optræder udlængsel ofte som blot forklædt hjemlængsel. Det sker, når man søger ud - for at finde sig selv. Den, som i én forstand jo hele tiden burde have været lige ved hånden, men ikke umiddelbart kunne erfares sådan.

Længslen er tvetydig og forkynder, at vi både kan blive væk for os selv og finde os selv. Men især fortæller den, at vi har lyst til *mere*.

Mere end det flygtige *nu*. Mere end det øjensynlige *rum*. Længslen fortæller sandt, at

mennesket er mere end en ting. Det er ikke en sten, selvom utilfredsstillet længsel kan forstene. Vi lever vores tilværelse på rejsen gennem rækken af flygtige nu'er i det øjensynlige rum, som tegner vores liv og vores hverdag. Og oftest mærker vi ikke, at vi måske i virkeligheden længes mere, end vi tror. Men højtiderne kan gøre os opmærksomme på det.

F.eks. et nytår, hvor tusindvis af forsætter bliver formuleret, fordi tidens gang bliver/giver anledning til eftertanke over det, der *kunne* være anderledes. Hvad blev der tænkt kl. 12? Er det en rimelig nytårsrefleksion, at vi længes mere, end vi tror?

Tidens forgængelighed kan tænde længslen efter *evighed*. Det bestandige, det uforanderlige, det urokkelige. Filosofen Nietzsche beskrev i et midnatsdigt den dybe ”Weltschmerz”. Jeg har forsøgt at oversætte det svære digt, som er omdelt, om hjertesorgen over livets forkrænkelighed:

*Dyb er verdens sorg
Lyst, dog dybere end hjerteve.
Smerten siger: forgå!
men al lyst vil evighed
dybe, dybe evighed.*

Forgængeligheden - eller som vi også siger - forkrænkeligheden har sin smerte, der giver mennesket at mærke sin længsel. Barndommen er kort, ungdom er kun en overgang, og det gamle menneske har længe mærket forgængeligheden i egen krop eller sind. Måske er det den fysiske organisme, der ikke længere lystrer. Måske er det ånden og erindringen, som er svækket. Tidens gang har sit *vemod*, og det er ikke ualmindeligt, at mennesket længes efter dage, der er gået.

Den eksistentielle smerte, som filosofen Nietzsche beskriver, fortæller om en lyst men også om en hjerteve. Smerten siger - nærmest trodsigt - ”forgå!”, for det er alligevel naturens ubønhørlige gang. Dog er verden dyb, og midt i denne forgængelighed er der en dyb, dyb *livslyst*, som vil evighed. Det drømmende jeg, der er vågnet, får os alligevel til at opleve, at det er og bliver en længsel efter *fortid*.

Nietzsches digt råber mareridtsagtigt både om eksistentiel lidenskab og om vilje til evighed - endda dyb, dyb evighed - og dog er der i denne drømmeagtige trodsighed en modstand mod tidens ubønhørlige fremadskriden, som på en måde får evigheden til i sin dybe, dybe *bestandighed* allerede at ligne det, der *er* overstået.

Evighed som det bestandige, urokkelige, uforanderlige - er det andet end en fremtid i *fortidighedens* billede?

Abraham får af Gud at vide, at han skal rejse ud. Forlade sit hjemland og finde det sted, som Gud vil vise ham. Hvad får ham til at drage af sted? Det er en *begyndelse*. En begyndelse på noget virkeligt *nyt*. Det er også historisk. Abraham blev nomade. En

rejsende. Fortællingen om ham bliver en *rejseberetning*.

Abraham bliver den, Paulus kalder ”Troens fader”. I tro begiver Abraham sig af sted. Ud i en ukendt fremtid. En fremtid, der er usikker. Intet er åbenlyst på forhånd. Andet end Guds løfte. Og det er jo netop et ord om det, der endnu ikke kan ses. Et løfte om *fremtid*. Om velsignelse og forbandelse som udtryk for Guds beskærmelse af Abraham. Han skal gå, Gud i vold. Og fordi han gik, blev han troens fader.

Der står intet om, at han længtes. Og slet ikke om, at han længtes efter evighed. Tværtimod, så bliver historien om Abraham en fortælling om det *modsatte* af den omtalte filosofiske evighed, som var bestandig, urokkelig og uforanderlig.

Netop *var*. En evighed nemlig, der aldrig rigtigt blev sat i bevægelse. For det, der kan sættes i bevægelse, *forandrer* sig. Så Abraham *tror*, mens Nietzsche længes.

Vi hører om Abraham, for at vi skal kunne spejle os i ham. Men jeg har læst op af Nietzsche, fordi han også giver udtryk for en erfaring, vi ofte kan spejle os i. For det er måske sandt på en anden måde, at vi længes mere, end vi tror.

Nemlig *tror*. I alvorstung prægnant forstand! Hvis vi længes mere, end vi tror, *stivner* fremtiden i fortid. Troen er en tro på, at morgendagen er svanger på mulighed. At det flygtige nu og det øjensynlige rum *ikke* er en forbandelse men en velsignelse. Fordi Herren går med.

Evangeliet til nytårsdag er så kort, at det er læst, før I får stillet skarpt på mig, der læser det op. Ordet har sin egen flygtighed. Kun et

enkelt bibelvers. Og dog åbenbarer dette lille øjebliksbillede en hel frelseshistorie som et lille atom af mening.

8 dage er gået. Den lille dreng har allerede et *liv*, og han skal omskæres for at blive en del af det jødiske folk og dets kulturelle fællesskab om *traditioner*. Men han får *navnet*, som betyder, at ”Gud frelser”. Det var han blevet kaldt allerede inden undfangelsen af englen, vi kalder Gabriel.

Med andre ord: dette lille menneske, som er Guds Søn og vores frelser, er netop en helt igennem jordisk historie med os. En sårbarhed, en bevægelighed, et forløb, et liv. Derfor får han et *navn*. Et man kan kalde på.

Den gamle Gud blev kaldt Jahve, fordi han til Moses ved tornebusken havde svaret: ”Jeg er den, jeg er”. Jeg er den, jeg er. At sige sådan er en afvisning af at blive påkaldt. Men det er også at sige, jeg er *altid* den samme.

Den evighed, barnet Jesus kommer med, er noget andet end den *uforanderlighed*, som sømmede sig for tornebuskens *utilnærmelige* Gud og den *betonbestandighed*, filosoferne søgte efter. En utilnærmelighed og bestandighed og uforanderlighed som på en måde betød, at alt det, der ville komme, allerede var *gammelt* - fordi det havde været der fra evighed af.

Det lille menneskebarn, Maria fødte, blev vores frelser. Han kunne dø - for så meget *i live* var han. Den gamle Gud fra tornebusken fik af filosoferne mange navne: man kaldte ham alvidende, almægtig, allestedsnærværende og alt muligt andet, som skulle fortælle, at han *ikke* kunne overraskes. Fordi alt var *virkelighed* for ham. Det betød på

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
- hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

en måde også, at der med ham ikke for alvor var nogen nye muligheder! For de var allerede virkelighed. Fremtiden var indhentet af fortiden.

Om Jesus derimod lyder visionen på Biblens sidste blad, at han *gør alting nyt*. For i Jesus Kristus kan Gud blive ny. Så levende er han.

Den gamle evighed er død, fordi den *altid var død*. Evangeliet om Guds Søn forkynder i stedet, at der er en fremtid. Fordi vores Gud er en levende Gud. Hvorfor længes efter evigheden, hvis vi i stedet kan *tro på fremtiden*? På Guds fremtid, altså, og ikke bare have en plat fremskridtstro, der let kan genkendes som vores egen gerningsretfærdighed, omsat i morgendagens selvtilfredse makværk.

Guds fremtid er den nyskabelse, som lover velsignelse. Ikke mindre end 5 gange i den korte historie om Abraham bruges ordet velsignelse. Tør vi tro på Herrens velsignelse, også i det nye år? Tør vi tro *mere*, end vi længes? Eller skal det blive ved at være sandt, at vi længes mere, end vi tror?

Men kun hvis vi tror på Gud - Abrahams Gud og Jesu far - og *hans fremtid* bliver et nytår en oprindelse af mulighed og *mere* end en ny runde i tilværelsens hjul af forgængelighed, hvor smerten giver længselsfuld lyst til det tabte -

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Carsten Mulnæs

Lillerød Kirke

Salmer:

712, 36, 716, 720, 773

Friedrich Nietzsche:

ALLE LUST WILL EWIGKEIT

O Mensch! Gib acht!

Was spricht die tiefe Mitternacht?

”Ich schlief, ich schlief -

Aus tiefem Traum bin ich erwacht: -

Die Welt ist tief,

Und tiefer als der Tag gedacht.

Tief ist ihr Weh -

Lust - tiefer noch als Herzeleid:

Weh spricht: Vergeh!

Doch alle Lust will Ewigkeit -

- will tiefe, tiefe Ewigkeit!”